

CSUTORÁS GÁBOR ÁKOS

Nemzedékek nómenklatúrája¹

ÖSSZEFOGLALÁS

Napjainkban mind a tudományos kutatásokban, mind a közéletben kiemelt figyelmet kapnak a generációk, ugyanakkor a generációs megnevezések következetes használata nem jellemző a diskurzusban, sőt e téren az aktuális helyzet kaotikusnak értékelhető. A tudományos alátámasztást nélkülöző, egyetlen jellemzőt kiragadó, esetleg kifejezetten negatív jelentéstartalmat hordozó generációs címkék pedig teret engednek kártékony hatású sztereotipizálásnak, általánosításoknak és a társadalom különböző tagjaival szembeni előítéletek formálódásának is a közgondolkodásban. Az eltérő megnevezések következtelen használata módszertani szempontból is hátráltatja a témában folytatott kutatások értelmezhetőségét, nehezíti az eredmények egymással való összehasonlíthatóságát. Jelen munkámban különböző forrásokban fellelhető összesen 130 generációs megnevezést rendeztem struktúrába annak érdekében, hogy egyfajta nevezéktant állítsak fel a további diskurzus támogatásához. Egyes megnevezések például nemzetközi szinten, vagy éppen egy adott országban jelentős történelmi eseményekre, illetve társadalmi jelenségekre, míg mások valamilyen emberi tulajdonságra utalnak, de használatban vannak különösebb jelentéstartalommal nem bíró fantázianevek is. Nyilvánvalóan a nyelvet átszövő generációs címkék alkalmazását megszüntetni, száműzni őket a közbeszédből nem lehetséges. Ugyanakkor munkám révén, akár további tudományos kutatás érdekében, akár csak a téma iránti érdeklődők számára biztosított egy olyan nómenklatúra, amely egyfajta logika mentén rendszerezve mutatja be a napjainkban alkalmazott generációs megnevezések széles körét, támogatva ezzel a megfontoltabb terminológiahasználatot is.

Kulcsszavak: generáció, nevezéktan, címkék

¹ A tanulmány az előző lapszámunk *Értelmezések, viták* rovatában olvasható, Böcskei Balázs, Fekete Mariann, Nagy Ádám és Szabó Andrea tollából származó, *Hoztam is ajándékot, meg nem is – A generációs diskurzus értelme és a COVID-generáció* című vitaindítóra reflektálva készült. (A szerk.)

BEVEZETÉS

Amint azt Böcskei és szerzőtársai vitaindító írásukban jelezték, napjainkban mind a tudományos kutatásokban, mind a közéletben kiemelt figyelmet kapnak a generációk (*Böcskei, Fekete, Nagy és Szabó, 2023*). Noha ehhez alapvetésnek kellene lennie, az egységes generációs megnevezések következetes használata mégsem jellemző a diskurzusban, sőt e téren az aktuális helyzet kaotikusnak értékelhető. Generációkat nevesítünk, ám nincsenek egységesen elfogadott vagy legalább a tudományos szakirodalomban egyezményesen használt megnevezések, melyek alatt ugyanazt érthetnénk. Ennek egyik oka, hogy a *generáció* kifejezés jelentéstartalma maga sem egyértelmű, a tudományos alátámasztást nélkülöző, olykor csak valamilyen jellemzőt kiragadó, esetleg kifejezetten negatív jelentéstartalmat hordozó

generációs címkek pedig további teret engednek a kártékony hatású sztereotipizálásnak, általánosításoknak és a társadalom különböző tagjaival szembeni előítéletek formálódásának a közgondolkodásban. Az eltérő megnevezések következtelen használata módszertani szempontból is hátráltatja a témában folytatott kutatások értelmezhetőségét, nehezíti az eredmények egymással való összehasonlíthatóságát.

Az e lapban indított vitához való hozzájárulásom célja, hogy a használatban lévő – az elsődlegesen angol nyelvű, online irodalomban fellelhető – lehető legtöbb generációs megnevezést struktúrába rendezve egyfajta nevezéktant állítsak fel a további diskurzus

támogatásához. Munkámban nem térek ki a nemzedékek mélyebb tartalmi vizsgálatára, illetve tényleges létezésük tudományos igazolására, szintetizáló tevékenységem csak az alkalmazott megnevezések szintjéig terjed, azok hátterének feltárását célozza. A nomenklatúra kialakítását megelőzően összesen 130 különböző generációs megnevezést tártam fel, melyeket aztán igyekeztem csoportokba rendezni (ebben az óriási mennyiségben az egyes megnevezések olykor rövidített formában használatba kerülő alakjait, szinonimáit, neologizmusait nem is vettem számításba). A feltárt megnevezések mennyiségét (és ezáltal a kutatást) tekintve bizonyosan nem beszélhetünk teljeskörűségről, hiszen korlátot jelentett az, hogy döntően angol és magyar nyelvű forrásokat kerestem fel, valamint nem vettem igénybe hozzá mesterséges intelligencián alapuló szolgáltatást vagy keresőmotort.

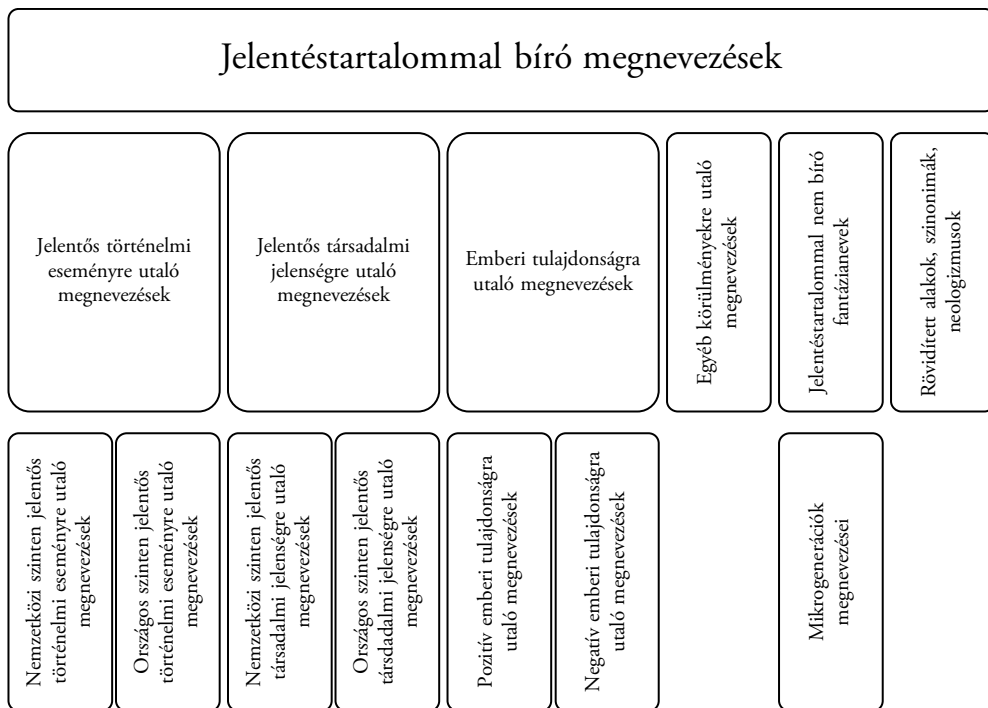
A kutatómunkát követő rendszerezésem alapján három fő csoportot különítettem el. Ezek között a legnagyobbat a jelentéstartalmat hordozó megnevezések teszik ki.

Ezen belül képeztem alcsoportokat például nemzetközi, vagy országos szinten jelentős történelmi eseményekre, illetve társadalmi jelenségekre utaló, valamint pozitív vagy negatív emberi tulajdonságokra utaló megnevezésekből. Úgy tapasztaltam, hogy ezekkel szemben léteznek tényleges jelentéstartalommal nem rendelkező fantázianevek is, míg egy harmadik kategóriába soroltam mindazon megnevezéseket, melyek más, önálló jelentéssel bíró vagy nem bíró megnevezések rövidített alakjai, szinonimái, neologizmusai. Az így kialakított nevezéktan struktúráját az 1. ábra szemlélteti.²

² Az ábrák és táblázatok mind a szerző saját szerkesztései, ezért külön forrást alattuk nem jelzünk. (*A Szerk.*)

1. ÁBRA

Generációk megnevezéseinek csoportosítása

Fontos megemlíteni ugyanakkor, hogy a kategóriarendszerben átfedések lehetségesek, valamint egyazon személy illethető akár öt, a fenti kategóriák egyikébe vagy másikába tartozó, különböző generációs megnevezéssel is. Mindez pedig már önmagában is érzékelteti, mennyire kétséges az indokoltsága annak, hogy ténylegesen ennyiféle generációról beszéljünk a ma élő emberek esetében.

1. A GENERÁCIÓ FOGALMA

Anélkül, hogy mélyebb fogalomtörténeti vizsgálatot végeznék, fontosnak tartom kiemelni, hogy a generáció fogalmának

értelmezését eleve egy etimológiai kettősség bonyolítja: az ógörögből átvett latin „generatio” egyrészt keletkezést, nemzést jelent, míg a „genus” jelentése: nemzetség, nem. E kettős jelentésséggel már Arisztotelész is foglalkozott Metafizikájában (*Hornyák*, 2013), ahogy – csak a 19. századig visszatekintve – Émile Littré francia lexikológus is; utóbbi arra hívta fel a figyelmet, hogy a generáció szó a „vertikális” (nagyapa–apa–fia) vonatkozása mellett „horizontálisan” az egykorúakra, tehát bizonyos személyeket az „egy korban élő és azonos korú emberek összességéként” definiálva is használható (*Nemes*, 2019). Az eligazodást nehezíti az is, hogy a generációhoz hasonló jelenségekre a magyar nyelvben és a

különböző kutatásokban az alábbiakban részletesebben bemutatott további fogalmak is használatossá váltak, mintegy szinonimaként helyettesítve a generáció szót. Olykor generációt említünk akkor is, amikor valójában nincs többről szó, mint hasonló tulajdonságokkal bíró csoportokról (Jureit, 2017).

A Magyar nyelv értelmező szótára a *generáció* fogalma alatt nemzedéket ért, azzal, hogy biológiai értelemben a nemzés és szaporodás jelentéstartalmát fűzi még hozzá.³ A *nemzedék* fogalmának három dimenziójaként pedig meghatározza az ugyanazon időben, korban élő, közel azonos korú emberek összességét, az egy családban vagy más közösségben egymást felváltó utódokat, továbbá az időt, ami egy-egy emberi nemzedék felnövekedéséhez, kifejlődéséhez szükséges (25–30 év), régies kifejezéssel: emberöltőt.⁴ A szintén gyakorta alkalmazott *korosztály* szó esetében

az ugyanazon évben születettek összességét definiálja, kifejezetten az azonos születési dátumra helyezve a hangsúlyt, nem rendel hozzá olyan egyéb többlettartalmat, amit ma generációknak tulajdonítunk, ugyanakkor megemlíti, hogy a fogalom egyazon nemzedékhez tartozók összességére is alkalmazott.⁵ Az Idegen szavak gyűjteményének definíciója szerint a *kohorsz* szintén nemzedéket jelent, azonban némiképp árnyaltabb tartalommal olyan emberek részcsoporthaként, akik valamely jellemzőjük szerint vannak csoportosítva, melyhez példaként, az egyazon évben

születés mellett, említi még akár az egyazon évben kötött házasságot is.⁶ A KSH a *generációt* a *kohorsznépesség* fogalmának speciális fajtájaként határozza meg, kitérve arra, hogy az egy időben született emberek összességének – ahhoz, hogy generációnak nevezhessük őket – szinkronizáltan kellene átélnie a népesség szempontjából fontos eseményeket is, melyek között a házasságkötés mellett példaként említhető az iskolai végzettség megszerzése, a munkavállalás, vagy éppen a halál is.⁷

A fentiekén túli, modern jelentéstartalom társítását a generáció fogalmához jellemzően Karl Mannheimnek tulajdonítják, aki a generációt azonos történelmi és társadalmi eseményeket is megélő (hasonló korú vagy ha-

sonló korcsoportba tartozó) egyének összességként határozta meg (Mannheim, 1952), és felhívta a figyelmet arra, hogy a születési dátum mellett a generációhoz tar-

tozáshoz szükségesek az egyének közötti kapcsolatok is, amelyeket a közös tapasztalás és jelentős társadalmi események teremtenek meg, valamint a generációs „egység”, azaz olyan szerveződések, informális együttműködések megléte, melyek a generáció jellegét adják. Később a kutatók e közösen megélt eseményekből álló feltételsort az adott időszakban bizonyos erőforrások rendelkezésre állásával, kulturális elemekkel (zene, sport, divat), technológiákkal, a jellemző fogyasztói magatartással is kiegészítették, melyek

valójában nincs többről szó,
mint hasonló tulajdonságokkal
bíró csoportokról

³ Lásd a *generáció* szócikket (Bárczi és Országh, 1959–1962).

⁴ Lásd a *nemzedék* szócikket (Uo.).

⁵ Lásd a *korosztály* szócikket (Uo.).

⁶ Lásd a *kohorsz* szócikket itt: <https://idegen-szavak.hu/keres/kohorsz>

⁷ Lásd a *generáció* szócikket itt: https://www.ksh.hu/apps/meta.objektum?p_lang=HU&p_menu_id=&p_al-menu_id=201&p_ot_id=200&p_obj_id=646&p_level=1

szintén fontos közös tapasztalások lehetnek egy adott korszakban (Ng és Parry, 2016).

Attól függően, hogy mely jelentős közös tapasztalat áll a kutatás középpontjában, ma már beszélünk például politikai generációkról is. Ugyanakkor: míg a generáció kialakulásának okai közt a nem tudatos cselekvések, reflexiók lehetnek túlsúlyban, addig a politikai generáció tudatos politikai cselekvés eredménye is lehet, sőt a politikai generációhoz tartozást tulajdonképpen a politikailag megnyilvánuló szereplőre bízuk, elfogadjuk az önképét akkor is, ha esetleg sem születési dátuma, sem közös sorsa nem köti össze velünk (Szabó és Kiss, 2013). Bontekoning szerint a generációba tartozás egyfajta közös intellektust eredményez a kollektív mentális, érzelmi és fizikai viselkedésformák, képességek fejlesztéséhez, melynek végső célja társadalmi rendszerek (családok, csoportok, szervezetek) evolúciójának fenntartása (Statnické, 2019).

A generáció jelentéstartalmának fejlődésével párhuzamosan a világ fejlődésében is gyorsulás tapasztalható, és a várható emberi élettartam növekedése is látható. Ezek együtt azt eredményezik, hogy egy emberi élet során komoly átalakulásokkal kell szembenézni akár egyetlen generáción belül, ideértve akár az önidentitás újbóli meghatározásának igényét. A történelem, gyorsulása révén, mintegy „átlép a generációk feje fölé, a generációs idő egy generáció életidejénél rövidebbre csökken” (Véress, 1998). Az utóbbi években így került előtérbe a generációs identitás elmélete is, amely az életkor és a társadalmi-történelmi helyzet keverékéből azáltal kialakuló társadalmi identitás, hogy az egyén felismeri különböző generációk létezését, önbesorolást végez valamelyikbe, értékeli ennek jelentőségét és az ehhez kapcsolódó

értékeket, valamint érzelmi lesznek a csoport többi tagjáról és megkülönböztető jegyeikről másokhoz képest (Lyons, Schweitzer, Urick és Kuron, 2019). Azaz generációs identitásukat maguk az egyének is megállapíthatják, és miután a téma jelen is van a mindennapokban, ez is hatást gyakorol az önmeghatározási folyamatokra. Kutatók szerint ezért a generációk fogalmát diskurzuselméleti irányból érdemes értelmezni, a tényleges életkori sajátosságokra pedig célszerű egy tágabb összefüggésrendszer egyik elemeként tekinteni (Demeter és Déri, 2019).

Mindezeket figyelembe véve a megalapozottabb diskurzus érdekében kiindulópontként tekinthetünk arra az igényre, hogy a generáció fogalmának összetettségére is figyelve a témakörben folytatott írásbeli és szóbeli kommunikációban már magát a fogalmat is következetesebben alkalmazzuk. Ennek fényében pedig érdemes átgondolni, hogy egyáltalán indokolt-e a különböző generációs megnevezésekkel hivatkozni társadalmi csoportokra, vagy éppen ezáltal is csak újabb és újabb „generációkat generálunk” mesterségesen.

Az általam felhasznált forrásokban fellelhető megnevezéseket a továbbiakban csoportokba rendezve mutatom be.

2. JELENTÉSTARTALOMMAL BÍRÓ GENERÁCIÓS MEGNEVEZÉSEK

2.1. Nemzetközi szinten jelentős történelmi eseményre utaló megnevezések (20)

Ebben a csoportban a generációs megnevezések apropóját történelmi események

adják, melyek között szerepelnek az emberek százmillióinak életére globális szinten jelentős hatást gyakorló világháborúk, ezzel adva közös értelmezési keretet és formálva egyfajta sorsközösséget. A háborúkhöz kötött megnevezések között különbség tehető a tekintetben, hogy éppen a háborúból kimaradókra, vagy az azokban harcolókra, esetleg az elveszettekre, vagy a túlélőkre utalnak.

Olyan hasonló, nemzetközi szinten is komoly hatást gyakorló, bizonyos értelemben mérőföldkövet jelentő történelmi események adtak még alapot generációk

megnevezéseknek, mint az Egyesült Államokat 2001. szeptember 11-én ért terroristámadások, vagy az egységes időszámításban érintett országok számára az ezredforduló, a századforduló, illetve – ahogy ezt Böcskei és szerzőtársai vitaindító írásukban részletesebben is vizsgálták – az egész világban elterjedt COVID-19-járvány is (Böcskei és mtsai., 2023). Mindezeket az 1. táblázatban foglaltam össze. Megjegyzem továbbá, hogy a megnevezések nem feltétlenül fedik le teljes mértékben az elmúlt kb. száz év történelmét, miközben pedig egyazon személyre vonatkoztatható akár több megnevezés is.

1. TÁBLÁZAT

Nemzetközi szinten jelentős történelmi eseményre utaló megnevezések

Megnevezés	Esemény	Rövid magyarázat
A Nagy Háború előtti generáció	Az I. világháború előtt	Edward Tannenbaum 1976-os könyvének címében utal így a világháború előtt élőkre (<i>Tannenbaum</i> , 1976).
1914 generációja	I. világháború	Robert Wohl 1979-es könyvének címe, benne az I. világháború kezdeti évével az abban érintettekre utal (<i>Wohl</i> , 1979). Gertrude Stein 1926-ban Ernest Hemingway <i>The Sun also Rises</i> című könyvéhez íródott előszavában „elveszett generáció”-ként utal az I. világháborúban érintettekre (<i>Hemingway</i> , 1926). Az I. világháborút elszenvedőket, akik még a II. világháborúban is szenvedhettek veszteségeket, „névtelen generáció”-nak is nevezik (<i>McCrindle és Wolfinger</i> , 2010).
Elveszett generáció		
Névtelen generáció		
Interbellum generáció	A két világháború között	Ezen megnevezések azokra utalnak, akiknek sikerült éppen kimaradniuk a két világháborúból azáltal, hogy életük egy meghatározó részét éppen a kettő között élték (<i>Carlson</i> , 2008).
„Lucky Few”		

A legnagyobb generáció	II. világháború	Tom Brokaw 1998-as könyvének címében a II. világháborúban harcolókat nevezte „a legnagyobb generáció”-nak (<i>Brokaw</i> , 1998). A „veteránok” azon emberekre vonatkozik, akiknek életét nagyban a II. világháború és a világgazdasági válság határozta meg (<i>Meretei</i> , 2017). A háborúban érintett nemzedéket az Egyesült Államokban az amerikai katonákra használatos „G. I.” jelzővel is illetik (<i>Johnson, Butrica és Mommaerts</i> , 2010).
Veteránok		
G.I. (Government Issue) generáció		
68-asok generációja	1968-as diáklázadások	Az 1968-as tavaszi eseményeket követően Európában új fejezet nyílt a politika és kultúra történetében, melynek generációt formáló hatását számon tartják (<i>von der Goltz</i> , 2011), ide sorolják például a párizsi diáklázadások résztvevőit („soixante-huitards”).
A hidegháború generációja	hidegháború	„A hidegháború generációjá”-nak nevezik az ennek időszakában szocializálódott embereket például Oroszországban (<i>Raleigh</i> , 2012, 420. o.) és Németországban is (<i>Joly</i> , 2018).
9/11 generáció	A 2001. szeptember 11-i terrortámadások	A 2001. szeptember 11-i terrortámadásokat megelőkre, azt életük meghatározó eseményeként átélőkre is utalnak generációs megnevezések (<i>Masquelier és Soares</i> , 2016). Az Egyesült Államokban a „Department of Homeland Security” létrehozásához kapcsolódóan kaptak közös generációs megnevezést azok az állampolgárok, akik hazájukat már a korábbiakhoz képest nem érezték biztonságosnak (<i>Neil</i> , 2014). Norvégiában „komoly generáció”-ként (Generasjon Alvor) utalnak azokra a fiatalokra, akiknek életére jelentős hatást gyakorolt a terrorfenyegetettség érzése (<i>Lyons</i> , 2016).
Szeptemberi generáció		
Homelander generáció		
Komoly generáció		
Gyilkos generáció	Iraki háború	Evan Wright könyvében az iraki háborúban résztvevőkre „gyilkos generáció”-ként utal (<i>Wright</i> , 2004, 384. o.).

Millennials	Századforduló, ezredforduló	Az egyik leggyakrabban vizsgált generációs csoport a „millenniók”, akik az 1980-as, ’90-es években születtek, így fiatalkorukat az ezredforduló táján élték (<i>Howe és Strauss</i> , 2000, 432. o.), míg a „centenniók” az ezred- és egyben a századforduló idején születettekre használt megnevezés, azaz ők már egy következő nemzedék (<i>Mafas és Kuppusamy</i> , 2019). Ugyanezen csoportot Dél-Afrikában például „Ama 2000”-nek is nevezik (<i>Phala</i> , 2020).
Centennials		
COVID-generáció	Koronavírus-világjárvány	A koronavírus-járvány szinte az egész világon huzamosabb ideig alapvető befolyást gyakorolt a gazdasági és társadalmi életre, aminek nyomán egyes forrásokban <i>vírusgenerációként</i> azonosítják az ebben az időszakban élőket, különösen a fiatalabb korosztályt (<i>Suarez-Orozco</i> , 2021, 13–51. o.), illetve vannak, akik ebből kiindulva elhatárolják a járvány utáni generációkat (<i>Buheji</i> , 2020).
Poszt-COVID-generáció		

2.2. Országos szinten jelentős történelmi eseményre utaló megnevezések (43)

Itt az egyes országokban zajlott fontos történelmi eseményekhez, illetve rendszerekhez, rendszerek változásához kapcsolódóan az ezekben érintettekre alkalmazott generációs megnevezéseket találhatjuk, melyek vagy az adott történelmi esemény bekövetkezésekor élőkre, illetve adott történelmi időszak alatt

a fiatalkorukat élőkre vonatkoznak, vagy éppen az adott eseményt követő időszakban születettekre, nevelkedőkre utalnak.

Egyes országok esetében előfordul, hogy történelmükből fakadó, különösen forradalmakra, rendszerszintű változásokra utaló egyedi megnevezéseket alkalmaznak több egymást követő generációra is. Az alábbi táblázat országonkénti bontásban foglalja össze ilyen típusú megnevezéseket (2. táblázat).

2. TÁBLÁZAT

Országos szinten jelentős történelmi eseményre utaló megnevezések

Megnevezés	Ország	Rövid magyarázat
Glasznosztj–Peresztrojka-generáció	Oroszország	Oroszországban alkalmaznak a hidegháborúra, a Szovjetunió bukására, az átmenetre, illetve az azt követő politikai
A peresztrojka szemtanúi		

Az első „nem szovjet” generáció		helyzetre, vezetőre utaló megnevezéseket (<i>Miroshkina</i> , 2017).
Pu-generáció		
A társadalmi reform generációja	Kína	Kínában az adott történelmi időszak politikai, illetve társadalompolitikai rendszere, uralkodó ideológiája alapján különítették el generációs megnevezéseket (<i>Sarraf</i> , 2019).
A köztársaság generációja		
A konszolidáció generációja		
A kulturális forradalom generációja		
„Vörös Őr” generáció		
Modern realista generáció		
Globális materialista generáció		
386 generáció	Dél-Korea	Dél-Koreában jellemzően az ország demokratizálódásához köthető fontos dátumokkal illetik az egyes nemzedékeket (<i>Sarraf</i> , 2019).
Április 19-e generáció		
Június 3-a generáció		
1969-es generáció		
Shinsedae		
A statárium gyermekei	Fülöp-szigetek	A Fülöp-szigeteken a Ferdinand Marcos által 1972 és 1981 között érvényesített statárium időszakában születetteket, valamint az 1986-os népfelkelést követően születetteket illeték külön megnevezésekkel (<i>Sarraf</i> , 2019).
Epifanio de los Santos Avenue gyermekeinek generációja		
Független generáció	Örményország	A Szovjetuniótól való 1991-es függetlenedéshez köthető új történelmi időszakban születetteknek alkalmaznak speciális megnevezést (<i>Sarraf</i> , 2019).
Pre-apartheid generáció	Dél-Afrika	A nemzeti párt 1948-as győzelméhez köthetően bevezetett szegregációhoz mint hosszú évtizedekre meghatározó történelmi eseményhez kapcsolódóan Dél-Afrikában
Korai apartheid generáció		
Nagy apartheid generáció		
A küzdelem generációja		

Szabadnak született generáció		öt generációt különböztetnek meg (<i>Mattes, 2012</i>).
Válság-generáció	Latin-amerikai országok	A nehéz politikai helyzetekből adódóan válság-generációkként utalnak az 1980-as években egyes dél-amerikai országokban élőkre (<i>McCrindle és Wolfinger, 2010</i>).
A Föderáció generációja	Ausztrália	Ausztráliában az 1901-es nemzetté alakulást megelőzőkre vonatkozik önálló generációs megnevezés (<i>McCrindle és Wolfinger, 2010</i>).
Generazione della ricostruzione	Olaszország	Olaszországban a 20. századi történelmük alakulásához köthető megnevezéseket alkalmaznak generációkra, így például a második világháború utáni újjáépítésben résztvevőkre, de egyes megnevezések egyben tulajdonságokra is utalnak (<i>ISTAT, 2016</i>).
Generazione dell'impegno		
Generazione dell'identità		
Generazione di transizione		
Generazione delle reti		
Túlélők	Lettország (Litvánia és Észtország)	Egy reklámügynökség és fogyasztáskutató kutatási eredményei alapján Lettorszában egyedi generációs felosztást határoztak meg a fogyasztó állampolgárookra vonatkozóan, melyet irányadónak tekintettek a többi balti államra is (<i>Andersone, 2022</i>).
Kollektivisták		
Bohémek		
A változás gyermekei		
Digitális gyermekek		
A következő generáció		
Pokolenie Kolumbów	Lengyelország	Roman Bratny 1957-es regényében Kolombusz névvel illetve az újra függetlenné vált Lengyelországot felfedező generációt (<i>Bratny, 1957</i>). A '89-es generációnak az 1930–50-es években született lengyeleket nevezik, akik érett felnőttként éltek meg a kommunizmus bukását, „szabadoknak” pedig azokat, akik ezt követően születtek, de említik őket „századvégi csellengők”-ként is. „Az átmenet gyermekei” az 1970-es évek végén
89-es generáció		
Az átmenet gyermekei		
A szabad Lengyelország generációja		
Századvégi csellengők		

Pokolenie JPII	és 1980-ban születettek (<i>Doda-Wyszynska és Obrebska</i> , 2018), míg JPII generációnak nevezik azon katolikus fiatalokat, akikre a lengyel származású II. János Pál pápa halála nagy hatást gyakorolt (<i>Lyons</i> , 2016).
-----------------------	---

2.3. Nemzetközi szinten jelentős társadalmi jelenségre utaló megnevezések (6)

Generációkat neveztek el nemcsak világszinten meghatározó történelmi, politikai

jellegű, hanem különböző társadalmi jelenségekről is, amelyek a népesség igen jelentős részére gyakoroltak hatást. Ezen jelenségek mögött jellemzően demográfiai, illetve kulturális, vagy technológiai változások állnak. Az elnevezéseket a 3. táblázat foglalja össze.

3. TÁBLÁZAT

Nemzetközi szinten jelentős társadalmi jelenségre utaló megnevezések

Megnevezés	Rövid magyarázat
Baby boomer generáció	Ez a megnevezés a második világháborút követően megnövekedett születésszámmra utal. A jelenség eltérő intenzitással, de a világ számos országára jellemző volt (<i>Philippson</i> , 2008).
Baby buster generáció	A demográfiai robbanást követő visszaesésre utaló megnevezés (<i>Herbig, Koehler és Day</i> , 1993).
Echo boomer generáció	A baby boomerek leszármazottai, hasonlóan nagy lélekszámú kohorsz egyes országokban (<i>Fischer</i> , 2015).
MTV-generáció	Azokra a fiatalokra utal, akikre nagy hatással volt az 1980-as és korai '90-es években az MTV tévécsatorna (<i>Levickaité</i> , 2010).
Beatgeneráció	A népszerű amerikai kulturális mozgalomra – és követőire – utal, amely elsősorban a két világháború között született amerikaiakból állt (<i>Selcik</i> , 2014).
Internetgeneráció	A napjaink fiataljainak életét teljesen átható technológiai forradalomra utaló megnevezés, melynek számos más formája ismert még, ezek mind a világhálónak az emberekre és együttélésükre való hatására utalnak (<i>Levickaité</i> , 2010).

2.4. Országos szinten jelentős társadalmi jelenségre utaló megnevezések (17)

Számos olyan generációs megnevezés létezik, amely csak egy-egy országban van használatban, mivel különösen az ottani szociális, kulturális körülmények között értelmezhető. Ezek között gyakoriak a valamilyen irányú demográfiai változást kiváltó

időszakokra utaló megnevezések. A legtöbb esetben a népesség növekedésének jelenségeire vonatkoznak, bár Kínában éppen a csökkenést eredményező körülményre utal generációs címke. Az alábbi táblázatban több olyan megnevezés szerepel különböző kontinensekről, amely az adott ország speciális gazdasági vagy kulturális helyzetéhez köthető társadalmi jelenségre utal (4. táblázat).

4. TÁBLÁZAT

Országos szinten jelentős társadalmi jelenségre utaló megnevezések

Megnevezés	Ország	Rövid magyarázat
Ratkó-gyermekek	Magyarország	A világháborút követően megnövekedett hazánkban a születések száma, s ennek eredményeképpen az ezen időszakban születettekre egy akkori politikai szereplőhöz köthető megnevezés terjedt el (<i>Pongrácz</i> , 2013).
Husák-gyermekek (Husákovy děti)	Csehszlovákia	Gustáv Husák csehszlovák elnökről elnevezett nemzedék; Husák regnálása alatt, az 1970-es évek kezdetén megnövekedett az országban a születések száma (<i>Kucera</i> , 2008).
Ceaușescu-gyermekek (Decreștii)	Románia	Romániában „a 770-es törvény”-ként ismert szabály megtiltotta a terhességmegszakítást, amely intézkedéstől az 1960-as évek végén a román népesség növekedését várták, az ekkortól születettek nemzedékét a regnáló vezetőhöz kötötték (<i>Ducatti Flister</i> , 2013).
Dankai no sedai (JBB) generáció	Japán	Taichi Sakaiya könyvének címében a Japánban 1947 és 1949 között megugrott születésekre utal, ami több mint 8 millió gyermek világra jöttét jelenti (<i>Asao</i> , 2007). A Japánban 1961 és 1970 között születetteket azért nevezik buborék generációnak, mert az 1980-as évek munkaerőhiányos gazdaságában, az úgynevezett „buborék-gazdaság”-ban nőttek fel, és például úgy juthattak gyorsan előre a ranglétrán, hogy ehhez nem feltétlenül rendelkeztek a szükséges vezetői képességekkel (<i>Hole, Zhong és Schwartz</i> , 2010).
Buborék-generáció (Shinjinrui)		

Egygyermekes generáció	Kína	Kínában az 1980-as évektől kezdődően felnőtt egy olyan generáció, melynek egyik lényeges, közös jellemvonását adta, hogy egyedüli gyermekek voltak, tekintettel az országban akkor érvényesített szigorú, egygyermekes politikára (Yan, 2006).
Woodstock-generáció	Egyesült Államok	Azokra utaló generációs megnevezés, akikre hatással volt a jelentős kulturális változások alapjául is szolgáló 1969-es amerikai zenei fesztivál (Taylor, Morin, Parker, Cohn és Wang, 2009).
Napsugár-generáció	Dél-Korea	Az Észak- és Dél-Korea közötti viszonyrendszer kapcsán a dél-koreai Kim Dae Jung úgynevezett „napsugár-politikájá”-ról kapta nevét egy generáció (Feffer, 2009).
Raktáros- és éjjeliőr-generáció	Oroszország	Azok nemzedéke, akik munkavállalóként azért pályáztak olykor kihívást nem jelentő állásokra, hogy minél több szabadidejük maradjon (McCrindle és Wolfinger, 2009).
Elhagyott generáció (Jilted generation)	Egyesült Királyság	Az 1979 után született brit fiatalokat a korábbi nemzedékeknel hátrányosabb helyzetűeknek tekintették, ebből ered megnevezésük (Thomson, 2018).
Generación Ni-Ni	Spanyolország	Abban az időszakban, amikor Spanyolországban jelentősen megnőtt a fiatalok munkanélküliségi rátája, sokan a „ni tribaja, ni estudio” azaz „se munka, se tanulás” helyzetébe kerültek. A fiatal munkavállalók havi átlagkeresete 1000 euró alá esett, ebből származik a rájuk alkalmazott másik megnevezés (Lyons, 2018).
Mileuristas		
Generation of 500 euros	Görögország	Az ország válságos gazdasági helyzetében a görög állami szervek havi 500 eurós fizetésért foglalkoztatták a fiatalokat, akiket erre utaló generációs megnevezéssel illették (Lyons, 2018).
Jóléti Állam generáció	Finnország	Így nevezik Finnországban az 1955 és 1969 között születetteket, mivel ebben az időszakban modernizálódott az üzleti és ipari struktúra az országban, és fejlődött Finnország északi típusú jóléti állammá (Jarvinen, 2017).
Arab digitális generáció (ADG)	Arab országok	A digitális technológiákat aktívan használó 15–35 éves arab fiatalokra használt megnevezés, akik, bár hasonlóak a világ más tájain élő fiatalokhoz, mégis jól megkülönböztethető jellegzetességeik vannak, például

		hagyományait, kihívásait, egyes régiókban a nehéz életkörülményeiket, illetve a változásokért való erős elkötelezettségüket tekintve (<i>Sabbagh, Shehadi, Samman, Mourad és Kabbara, 2012</i>).
Pioneer-generáció	Szingapúr	Az 1949 előtt születetteket a függetlenedésben való érintettségükre tekintettel nevezik pionírgenerációnak. Az 1950 és 1959 között születetteket, akik fiatalkorukat zűrzavaros politikai viszonyok közepette éltek, az úgynevezett Merdeka-generációként tartják számon. ⁸
Merdeka-generáció		

2.5. Negatív emberi tulajdonságra utaló megnevezések (14)

A legkártékonyabbak talán azon generációs címkék, melyek előítéleteket kelthetnek a társadalom tagjai között, és amelyeket tudományos munkákban kevésbé, a médiában, közbeszédben azonban nagy számban használnak és terjesztenek.⁹ A kifejezetten

negatív tulajdonságot kiemelő, vagy arra figyelmet irányító megnevezések között vannak olyanok, amelyek egy adott országban jellemzők, ez azonban nem jelenti azt, hogy kizárólag ott élőkre tekintik érvényesnek. Az ebbe az alcsoportba sorolt megnevezéseket egyébként zömmel „a mai fiatalok” vélt vonatkozásában alkalmazzák (5. táblázat).

5. TÁBLÁZAT

Negatív emberi tulajdonságra utaló megnevezések

Megnevezés	Rövid magyarázat
Hópehely-generáció	A kifejezés először Chuck Palahniuk <i>Harcosok klubja</i> című regényében tűnt fel. Az 1990-es években született, ma már fiatal felnőtteket illetik ezzel a címkével, melynek használói szerint a generáció jellemzője a sértődékenység, túlérzékenység, törékenység; nehezen viselik a kritikát és a lelki sérelmeket, biológiai és jogi értelemben felnőttek, ám érzelmi szempontból még nem nevezhetők annak (<i>Kiss, 2018</i>).
Epergeneráció (Căomei zú)	Az 1981 után született tajvaniakra alkalmazott címke, akik egyesek szerint sérülékenyebbek (akár egy eper) elődeiknél, és nem bírják úgy a terhelést, illetve nem tudnak olyan keményen dolgozni, mint szüleik (<i>Chou, 2005</i>).

⁸ Forrás: The statutes of the Republic of Singapore – Pioneer Generation and Merdeka Generation Funds Act 2014

⁹ A kártékonyásra egy példa: ma mindenki számára ismerős lehet a következő kifejezés: „OK, boomer!” – amely annyit jelent: „Köszi a véleményt, de kit érdekel?” (Az utóbbi „fordítás” forrása: <https://mindsetpszichologia.hu/ok-boomer-koszi-a-velemenyt-de-kit-erdekel>)

Pán Péter-generáció	Az úgynevezett Pán Péter-szindrómára utal azon fiatalok kapcsán, akik koruk alapján már felnőttek, de valójában nem akarnak felnőni (<i>Levickaite</i> , 2010).
ADD-generáció	Az ADD („Attention Deficit Disorder”) mentális figyelemzavarra utaló megnevezés, amelyet napjainkban számos fiatalnál diagnózissal azonosítanak (<i>Senk</i> , 2014).
Éngeneráció, vagy „Én Én Én” generáció	Az ezredfordulások kapcsán gyakori sztereotípia az önzőség, nárcizmus, ezekre alapozva használják a hasonló, énközpontú generációs megnevezéseket (<i>Koczanski és Rosen</i> , 2019).
„Talán” generáció (Generation Maybe)	A megnevezés arra utal, hogy a jellemzően magasan képzett, több nyelvet beszélő, globális gondolkodásmóddal és szinte korlátlan lehetőségekkel rendelkező fiatalokat olyannak látják, akiket valójában az emészt fel, hogy nem tudják, mit akarnak pontosan, mert nem akarnak semmiből kimaradni, így azonban semmi mellett nem is tudnak elköteleződni (<i>Lyons</i> , 2018).
„Mindegy” generáció (Génération Bof)	A francia fiatalok által gyakorta használt „bof” szóra (melynek jelentése: mindegy) utaló megnevezés (<i>McCrindle és Wolfinger</i> , 2009).
Lamentálók, léhák és lehetőségek generációja (Whiners, Slackers, Options)	A lamentálók, léhák és a lehetőségek nemzedéke – ezek külön-külön a fiatalok vélt és tapasztalt tulajdonságaira alkalmazott megnevezések az angolszász országokban (<i>McCrindle és Wolfinger</i> , 2009).
Koleszterin generáció (Kolesterolisukupolvi)	Finnországban a fiatalok az időseket olykor „koleszterinnemzedék”-nek nevezik egészségtelen étkezési szokásaik miatt, míg az idősebbek által a középkorúakra használt megnevezés arra utal, hogy életük során alig találkozhattak valódi nehézségekkel, mégis rengeteget „siránkoznak” (<i>McCrindle és Wolfinger</i> , 2009).
Tejbe áztatott kenyér generáció (Pullamössösukupolvi)	
Relaxált generáció (Yutori sedai)	Japánban a yutori sedai címkét alkalmazzák a pillanatnak élő, szabad felfogású fiatalok generációjára, akik nem feltétlenül szeretnének megállapodni, letelepedni, vagy akár a jövőn gondolkodni (<i>Lyons</i> , 2018), míg azokat, akik csak részmunkaidőben preferálták a munkavállalást, „freeter” generációnak is nevezik (<i>McCrindle és Wolfinger</i> , 2009).
Freeters (részmunkaidősök)	

KIPPERS	A „Kids In Parents’ Pockets Eroding Retirement Savings” szavak kezdbetűiből álló mozaikszó, mely a sokáig szüleik háztartásában maradó és azok nyugdíj-megtakarításait csökkentő gyermekekre utal (<i>Pickard</i> , 2008), ahogy Kínában a „ken lao zu”, azaz „időseket felfaló fiatalok” kifejezés is. ¹⁰ Ugyanezt az élethelyzetet objektívebb formában fejezi ki a „NEET” (Not in Education, Employment or Training”) mozaikszó. ¹¹
Upagers	Az új generáció azon tulajdonságára utaló címke, hogy már fiatalon érettebbek elődeiknél, és hamarabb képesek befolyásolni például szüleik vásárlási szokásait is (<i>DeBord</i> , 2012).

2.6. Pozitív emberi tulajdonságra utaló megnevezések (5)

Léteznek olyan generációs címkék is, amelyek inkább pozitív tulajdonságokra

fókuszálnak, ugyanakkor ilyenek alacsonyabb számban fordulnak elő a negatív tulajdonságokat kiemelőkkel szemben (6. táblázat).

6. TÁBLÁZAT

Pozitív emberi tulajdonságra utaló megnevezések

Megnevezés	Rövid magyarázat
Pluralista generáció	Többelvűeknek nevezik azt az új nemzedéket, amely egy olyan társadalomban él, amelyre az információbőség és a kiterjedt kapcsolatrendszer lehetősége, illetve a sokféle különböző véleményre és identitásra való nyitottság jellemző (<i>DeBord</i> , 2012).
Alapítók generációja (Founders)	A társadalmat újjáépítő, újjászervező fiatal generációra utaló megnevezés, melyet az MTV elnöke jelentett be 1000 fő 2000 decemberét követően született fiatal körében a saját magukra alkalmazandó névről lefolytatott szavazás eredménye nyomán (<i>Sanburn</i> , 2015).
Keresők (Pencari)	Malajziában az állam építésében vállalt, pozitív jelentéstartalommal bíró szerepek megjelölésével neveztek el nemzedékeket (<i>Tung és Comeau</i> , 2014).
Építők (Pembina)	
Fejlesztők (Pemaju)	

¹⁰ Forrás: http://www.china.org.cn/living_in_china/life_in_pictures/2009-06/08/content_17909181.htm

¹¹ Forrás: <https://youthforeurope.eu/neets-no-perspectives-but-desire-of-qualification/>

2.7. Egyéb körülményekre utaló megnevezések (9)

Külön csoportba sorolhatók azon fantázianevek, amelyek sem történelmi eseményre vagy társadalmi jelenségre, sem tulajdonságra nem utalnak, hanem valamilyen egyéb lényeges körülményt tartanak a legfigyelemreméltóbbnak a generáció azonosításához –

ezekre tartalmaz példákat a 7. táblázat.

Megemlíthető emellett az is, hogy ebbe a kategóriába tartoznak olyan megnevezések, melyek tartalmukat tekintve ugyan tulajdonságokra (is) utalnak, azonban ennek megítélése szubjektívabb (pozitív vagy negatív) lehet, így inkább ebben a csoportban a helyük.

7. TÁBLÁZAT

Egyéb körülményekre utaló neologizmusok

Megnevezés	Rövid magyarázat
Szivárványgeneráció	Napjainkban a tolerancia és egyenlőség jegyében felnövő generációt nevezik így, akik életében minden korábbinál nagyobb hangsúllyal jelenik meg az elfogadás és az etnikai vagy bármilyen diszkriminációval, előítéletekkel szembeni küzdelem (<i>Hopson és Hopson, 1993, 199. o.</i>).
Pepsi-generáció	A fogyasztók marketing szempontú szegmentációja kapcsán alkalmazott megnevezés, kiemelten a fiatal fogyasztókat célzó reklámok vonatkozásában beszéltek Pepsi-generációról (<i>Hollander és Germain, 1992, 144. o.</i>).
Csendes generáció	Egy olyan nemzedéket illetnek ezzel a jelzővel az Egyesült Államokban, amely más generációkkal szemben kevésbé volt rebellis jellegű, inkább csak csendben dolgozott (<i>McLaughlin, 2016</i>).
Tradicionalisták	Korunk legidősebb nemzedékét általában nehéz időket megélt, keményen dolgozó, áldozatvállaló emberekből álló generációként írják le, ugyanakkor a megnevezés arra is utal, hogy ragaszkodnak a hagyományokhoz, és ellenállnak a változásoknak (<i>Smith és Churman, 1997</i>).
Kulcsos gyerekek generációja (latchkey-generáció)	A megnevezés egy olyan generációra utal, amelynek tagjai gyerekként az iskolai nap végén üres házba tértek haza (ezért volt saját kulcsuk), és ott bizonyos ideig felügyelet nélkül voltak, mivel szüleik sokáig dolgoztak. Ezáltal nagyobb önállóságot kellett tanúsítaniuk (<i>Pohrib, 2017</i>).

Bumeráנגgeneráció	Azokra a fiatalokra vonatkozik, akik bizonyos ideig egyedül élnek, majd visszaköltöznek szüleikhez (<i>Pickard</i> , 2008).
Curlinggeneráció	A curlingsportra utalás indoklása, hogy e generáció tagjainak szülei mindent igyekeztek megteremteni a fiatalok számára, mindentől óvták őket, hosszú ideig egyengették útjukat, akárcsak a curlingjátékban a követ végigkísérő és azt terelgető, előtte sepregető „takarítók” (<i>Lyons</i> , 2018).
Oregon Trail generáció	Azokra alkalmazott megnevezés, akik gyermekkoruk nagy részét még számítógép érdemi befolyása nélkül töltötték, viszont már emlékeznek erre az USA-ban népszerű számítógépes játéokra (<i>Garvey</i> , 2015).
Generation Catalano	A megnevezés az 1994-től sugárzott, rövid életű, de népszerű <i>My So-Called Life</i> című televíziós sorozat egyik karakterére utal, illetve azokra, akiknek ezt életük meghatározó szakaszában vetítették (<i>Shafritz</i> , 2011).

2.8. Jelentéstartalommal nem bíró megnevezések (9)

A generációkat talán leggyakrabban az ABC egyes betűinek segítségével próbálják azonosítani. Erre az első példa az *X generáció* kifejezés volt még 1965-ből Hamblett és Deverson könyvében (*Costanza, Badger, Fraser és Severt*, 2012), melyet Douglas Coupland 1991-ben megjelent *X generáció: mesék egy felgyorsult kultúrának* című könyve tett

igazán népszerűvé (lásd *McCrindle és Wolfinger* 2010). Utána a névadók a soron következő betűket használták a következő vélt generációk megnevezésére, miután pedig ezek elfogytak, megkezdték az elejéről a görög ABC-t. Ezen logika érvényesülésén túl mára számos egyéb betűvel történő azonosítás is megjelent a forrásokban, melyet az adott generáció esetében valamely lényeges körülmény kezdőbetűje jelez. Ezekről szól a 8. táblázat.

8. TÁBLÁZAT

Tényleges jelentéstartalom nélküli megnevezések

Megnevezés	Rövid magyarázat
C generáció	Napjaink fiataljait nevezik így egyes források. Ennek alapját adhatja a rájuk jellemzőnek tartott, <i>c</i> betűvel kezdődő szavak bármelyike, így a „connected”, „communicating”, „content-centric”, „computerized”, „community-oriented”, vagy a „clicking” (<i>Friedrich, Peterson és Koster</i> , 2011).

D generáció	Az Egyesült Államokban azon emberek vélt „nemzedékét” nevezték el így, akik magas jövedelemmel és végzettséggel rendelkező aktív befektetők, életvitelük „digitalizált” – e szó kezdőbetűje adta a generáció megnevezését. Valójában itt több különböző generáció tagjairól van szó. (Accenture, 2013).
K generáció	A címkét Noreena Hertz alkalmazta <i>Az éhezők viadala</i> című filmsorozat szereplője, Katniss Everdeen nevének kezdőbetűje alapján. Ez a figura a fiatalok számára jelentős személyiség. Az így elnevezett nemzedék egyik jellegzetességét a passzivitással szemben az e karakterre is jellemző tenni akarásban látta (Hertz, 2016).
M generáció	Napjaink fiatal nemzedékére a <i>média</i> szó kezdőbetűjével is utalnak (Levickaité, 2010).
X generáció	Az elnevezés eredetileg matematikai alapú („az x mint ismeretlen”), továbbá az explicit tartalmú, „X” besorolású filmekre utalt. Douglas Coupland elmondása alapján azért használta könyvében ezt a nevet, mert ez a generáció nem akarta, hogy bármiféleképpen is definiálják (Nemes, 2019).
Y generáció	Az Advertising Age magazin 1993 augusztusi számának szerkesztőségi cikkében jelent meg először az ABC X után következő betűjének megfelelően e generációs megnevezés (Advertising Age, 1993).
Z generáció	A megnevezés elsőként valószínűleg Hunter S. Thompson 1994-es cikkében tűnt fel mint a betűkkel jelölt generációk sorában a következő. ¹²
Alfa generáció	Az ausztrál Marc McCrindle 2008-as felmérése nyomán tett javaslatot a legújabb generáció megnevezésére tekintettel arra, hogy az ABC betűi elfogytak, illetve a hurrikánokat is görög betűkről nevezik el (McCrindle, 2020).
Béta generáció	Szintén Marc McCrindle-től eredő lehetséges elnevezés egy majdani (még meg sem született) generációra a görög ABC szerint folytatva a sort a <i>béta</i> , amelynek mibenlétéről azonban még semmilyen konkrét információ nem áll rendelkezésre (McCrindle, 2020).

2.9. Mikrogenerációk megnevezései (7)

A generációkutatók egy része elismeri, hogy az egyes generációk között éles határvonalak húzása nem lehetséges, sőt irreális lenne márkáns különbségekről beszélni például adott év december 31. és a következő év január 1.

napján születettek között, hiába tartoznak ez alapján esetleg két különböző nemzedékhez. Ezért beszélhetünk a *fordulópont* (cusp) fogalmáról egyének azon csoportja esetében, akik éppen két generáció közti néhány éves átmenet időszakában születtek. E „mikrogenerációk” (egyes forrásokban „cuspers” vagy „gen

¹² Forrás: https://www.newspapers.com/image/462190345/?clipping_id=27839923

between”, esetleg „tweeners”) tagjai hordozhatják a megelőző és a következő generáció jellegzetességeit egyaránt. A 9. táblázat tartalmazza ezek elnevezéseit.

9. TÁBLÁZAT

Mikrogenerációk megnevezései

Megnevezés	Rövid magyarázat
Troomers	A tradicionalisták és a baby boomerek közti átmenetre utal.
Xooners	A baby boomerek és X generáció közti átmenetre utal.
Xennials	Az X és Y generáció közti átmenetre utal.
Zillennials	Az Y és Z generáció közti átmenetre utal.
MinionZ	
Jonesers (Jones-generáció)	Jonathan Pontell azonosította Jones-generációként az azóta széles körben ismertté vált névvel az amerikai baby boomer és X között meghatározható nemzedéket, amelynek tagjai ezek egyikéhez sem igazán tartoznak. ¹³
Twixterek (vagy betwixt)	Azon fiatal felnőttekre utaló címke az Egyesült Államokban, akik mintegy megrekedtek valahol a serülőkor és a felnőttkor között (Thompson, Ellis, Soni és Paterson, 2018).

4. A MÁR FELSOROLT MEGNEVEZÉSEK
RÖVIDÍTETT ALAKJAI, SZINONIMÁI,
NEOLOGIZMUSOK

Vélhetően abból adódóan, hogy a legtöbb generációkutató a fiatalok tulajdonságaira fókuszál, nagy számban fordulnak elő

korunk digitális világára utaló megnevezések, az internethez, elektronikus eszközökhöz, termékekhez köthető fantázianevek. A 10. táblázatban szerepel néhány a fentebb már bemutatott megnevezések szinonimái, rövidebb alakjai, illetve neologizmusai közül, melyek különböző online forrásokban fellelhetők.

10. TÁBLÁZAT

Más megnevezések becézett, rövidített alakjai és kapcsolódó fantázianevek

Már felsorolt megnevezés	Rövidített alakok, szinonimák
Internet-generáció	netgeneráció, dot.com-gyermekek, e-generáció, iGeneráció, tech-generáció, digitális bennszülöttek, Google-generáció, Myspace-

¹³ Forrás: <https://web.archive.org/web/20110713115711/http://www.jonathanpontell.com/aboutgenjones.htm>

	<i>generáció, Facebook-generáció, Mypod-generáció, Nintendo-generáció, hálózatra kapcsolt generáció, cyberkids, click'n'go kids, screeners, screenagers, generation glass, posts, selfie-generáció</i>
Z generáció	<i>zees, zeds, zedders, zoomers, post-millennials, új csendes generáció</i>
Tradicionalisták	<i>golden oldies, seniors, maturists</i>
COVID-generáció	<i>illennials, coronials, quaranteens, generation crown, lockdown generation, Zoom-generation</i>

ÖSSZEGZÉS

A munkámban bemutatott, a generációkra vonatkozóan az elmúlt évek során használatba került és szélesebb, vagy csak szűkebb körben elterjedt megnevezések sokszínűségét, illetve számosságukat tekintve úgy gondolom, e témakörben a jobb eligazodás és a további vizsgálatok megalapozottsága érdekében hasznos lehet az általam összeállított nevezéktan.

A megnevezések strukturálása érdekében elkülönített három fő csoport a jelentéstartalmat hordozó megnevezések, a tényleges jelentéstartalommal nem bíró fantázianevek, valamint mindezek rövidített alakjai, szinonimái. Az általam feltárt legtöbb megnevezés bír valamiféle jelentéstartalommal, így például nemzetközi, vagy csak országos szinten jelentős történelmi eseményekre, társadalmi jelenségekre utal, de nagy számban fordulnak elő valamilyen negatív vagy pozitív emberi tulajdonságra utaló megnevezések is.

Mindezeket áttekintve elmondhatjuk, hogy ugyanazon személyek több különböző

fogalommal is címkézésre kerülnek, attól függően, hogy éppen egy társadalmi esemény, pozitív vagy negatív tulajdonságok, vagy csak a születési időintervallum kapcsán írnak róluk.

Nyilvánvalóan a különféle generációs címkék alkalmazását megszüntetni vagy száműzni őket a közbeszédből nem lehetséges. Ugyanakkor munkám révén akár további tudományos kutatás érdekében, akár csak a téma iránti érdeklődők számára biztosított egy olyan némenklatúra, amely egyfajta logika mentén rendszerezi a napjainkban alkalmazott generációs megnevezéseket, címkéket széles választékát, és amely támogatja a megfontoltabb terminológiahasználatot is.

Mindehhez kiindulópontként tekintünk arra, hogy a generáció fogalmának összetettségét is figyelembe véve, a témakörben folytatott kommunikációban már magát a fogalmat is használjuk következetesebben. Ennek keretében érdemes azt is meggondolni, indokolt-e egyes generációs megnevezések alkalmazása, nem csak mesterségesen generálunk-e – éppen ezáltal is – újabb és újabb generációkat.

IRODALOM

Accenture (2013): *Generation D – An emerging and important investor segment*. Accenture, 2013. Letöltés: https://na.eventscloud.com/file_uploads/24a05c2fc4523b1e9698b921ab67cac8_Accenture-CM-AWAMS-POV.pdf (2024. 02. 20.).

- Advertising Age (1993.): Generation Y. *Advertising Age*. 64. 36. sz., 16. Letöltés: https://ocul-gue.primo.exlibris-group.com/permalink/01OCUL_GUE/1neq0sb/cdi_proquest_reports_208328056 (2024. 02. 20.).
- Andersone, I. (2022): Marketing Decision making by generations: Problems and solutions. *Regional Formation and Development Studies*. 11. 3. sz. Letöltés: <https://e-journals.ku.lt/journal/RFDS/article/2005/info> (2024. 02. 20.).
- Asao, Y. (2007): Outlook on the Retirement Process of Dankai No Sedai, or the Japanese Baby-boom Generation. *Japan Labor Review*. 4. 4. sz. Letöltés: https://www.jil.go.jp/english/JLR/documents/2007/JLR16_asao.pdf (2024. 02. 20.).
- Bárczi Géza és Országh László (szerk., 1959–1962): *A magyar nyelv értelmező szótára*. Akadémiai, Budapest. Letöltés: <https://www.arcanum.com/hu/online-kiadvanyok/Lexikonok-a-magyar-nyelv-ertelmezo-szotara-1BE8B/> (2024. 02. 20.).
- Böcskei B., Fekete M., Nagy Á. és Szabó A. (2023): Hoztam is ajándékot, meg nem is – A generációs diskurzus értelme és a COVID-generáció. *Új Pedagógiai Szemle*. 73. 11–12. sz. 75–83. Letöltés: <https://upszonline.hu/index.php?article=73112010> (2024. 02. 20.).
- Bratny, R. (1957): *Kolumbowie Rocznik 20*. Państwowy Instytut Wydawniczy.
- Brokaw, T. (1998): *The Greatest Generation*. Random House Inc., New York.
- Buheji, M. (2020): Future Foresight of Post COVID-19 Generations. *International Journal of Youth Economy*. 4. 1. sz. I–III (2020) DOI: 10.18576/ijye/040101
- Carlson, E. (2008): *The Lucky Few: Between the Greatest Generation and the Baby Boom*. Springer.
- Chou, J. (2005. 09. 12.): Experts: Strawberry Generation is just a myth, statistics say. *Taipei Times*. Letöltés: <http://www.taipetimes.com/News/taiwan/archives/2005/09/12/2003271331> (2024. 02. 20.).
- Costanza, D. P., Badger, J. M., Fraser, R. L. és Severt, J. B., (2012): Generational Differences in Work-Related Attitudes: A Meta-analysis. *Journal of Business and Psychology* 27. 4. sz. 375–394. Letöltés: https://www.researchgate.net/publication/257584336_Generational_Differences_in_Work-Related_Attitudes_A_Meta-analysis (2024. 02. 20.).
- DeBord, M. (2012): A new generation gets a name: 'Plurals'. *89.3KPCC*. Letöltés: <https://www.scpr.org/blogs/economy/2012/04/30/5859/new-generation-gets-name-plurals/> (2024. 02. 20.).
- Demeter K. és Déri A. (2019): Digitális dialektusok a digitális sajátosságok és tanulás generációalapú megközelítésének újragondolása. *Korunk*. 30. 7. sz. Letöltés: https://epa.oszk.hu/00400/00458/00656/pdf/EPA00458_korunk-2019-07_092-102.pdf (2024. 02. 20.).
- Doda-Wyszynska, A. és Obrebska, M. (2018): *The Picture of Polish Generations on the Basis of the Analysis of Childhood Specific Media Heroes and Values Attributed to Them*. *Population Studies*. 8. 55–74.
- Ducatti Flister, L. (2013): Socioeconomic Consequences of Romania's Abortion Ban under Ceaușescu's Regime. *Journal of Alternative Perspectives in the Social Sciences*. 5. 2. sz., 294–322. Letöltés: <https://www.scribd.com/document/487398099/Socioeconomic-Consequences-of-Romania-s-Abortion-Ban-pdf> (2024. 02. 20.).
- Feffer, J. (2009): After the sunshine generation. *Institute for Policy Studies*. Letöltés: https://ips-dc.org/after_the_sunshine_generation (2024. 02. 20.).
- Fell, A. és McCrindle, M. (2020): *Understanding generation alpha*. Letöltés: https://www.researchgate.net/publication/342803353_UNDERSTANDING_GENERATION_ALPHA (2020.10.15.).
- Fischer, R. N. (2015): The Savings Behavior of Baby Boomers and Echo Boomers. *Undergraduate Economic Review*. 11. 1. sz. [article 12]. Letöltés: <http://digitalcommons.iwu.edu/uer/vol11/iss1/12> (2024. 02. 20.).
- Friedrich, R., Peterson, M. és Koster, A. (2011): The Rise of Generation C. *Strategy + Business*. 62. sz. Letöltés: <https://www.strategy-business.com/article/11110> (2024. 02. 20.).
- Garvey, A. (2015). The Oregon Trail generation: life before and after mainstream tech. *Social Media Week*. Letöltés: <https://socialmediaweek.org/blog/2015/04/oregon-trail-generation/> (2024. 02. 20.).
- Goltz, A. (2011): Generations of 68Ers. *Cultural and Social History*. 8. 4. sz., 473–491.
- Herbig, P., Koehler, W. és Day, K. (1993): Marketing to the baby bust generation. *Journal of Consumer Marketing*. 10. 1. sz., 4–9. DOI: 10.1108/07363769310026520

- Hemingway, E. (1926): *The Sun Also Rises*. Scribner, New York.
- Hertz, N. (2016. 03. 19.): Think millennials have it tough? For 'Generation K', life is even harsher. *The Guardian*. Letöltés: <https://www.theguardian.com/world/2016/mar/19/think-millennials-have-it-tough-for-generation-k-life-is-even-harsher> (2024. 02. 20.).
- Hole, D., Zhong, L. és Schwartz, J. (2010): Talking About Whose Generation? Why Western generational models can't account for a global workforce. *Deloitte Review*. 6. sz. Letöltés: https://www2.deloitte.com/content/dam/insights/us/articles/talking-about-whose-generation-ages-and-attitudes-among-the-global-workforce/US_deloitte_review_Talking_About_Whose_Generation_Jan10.pdf (2024. 02. 20.).
- Hollander, S. C. és Germain, R. (1992): *Was There a Pepsi Generation Before Pepsi Discovered It? Youth-Based Segmentation in Marketing*. Ntc. Business Books.
- Hopson, D. P. és Hopson D. S. (1993): *Raising the Rainbow Generation: Teaching Your Children To Be Successful in a Multicultural Society*. Fireside, Simon & Schuster Inc., New York.
- Hornák P. (2013): *Generáció a fogalomtörténet mérlégén. Megjegyzések Kosellek generációra vonatkozó gondolataihoz. Nagyerdei Almanach*. 4. 7. sz. Letöltés: https://nagyalma.hu/container/volume/2013/132_HP_GF_96-126p.pdf (2024. 02. 20.).
- Howe, N. és Strauss, W. (2000): *Millennials Rising*. Vintage Books.
- Istituto Nazionale di Statistica (2016): *Classificazione delle generazioni*. Letöltés: <https://www.istat.it/it/files/2011/01/Generazioni-nota.pdf> (2024. 02. 20.).
- Järvinen, K. M., Ojala, S., Pyöriä, P. és Saari, T. (2017): The Millennial Generation: A New Breed of Labour? *SAGE Open*. 7. 1. sz. Letöltés: <https://journals.sagepub.com/doi/full/10.1177/2158244017697158> (2024. 02. 20.).
- Johnson, R. W., Butrica B. A. és Mommaerts C. (2010): *Work and Retirement Patterns for the G.I. generation, Silent Generation, and Early Boomers. Thirty Years of Change. The Retirement Policy Program. Discussion Paper 10-04*. Urban Institute, Washington.
- Joly, P. (2018): Generations and Protest in Eastern Germany: Between Revolution and Apathy. *Comparative Sociology*. 17. 6. sz., 704–737.
- Jureit, U. (2017): Generation, Generationality, Generational Research. *Docupedia-Zeitgeschichte*. Letöltés: https://docupedia.de/zg/Jureit_generation_v2_en_2017 (2024. 03. 25.).
- Kiss M. R. (2018): Generációs konfliktusok az egyetemeken – a hópehely generáció és ami mögötte van. In: Uő. (szerk.): *Jövőidő*. Barankovics István Alapítvány, Budapest.
- Koczanski, P. és Rosen, H. S. (2019): *Are Millennials Really So Selfish? Preliminary Evidence from the Philanthropy Panel Study. Griswold Center for Economic Policy Studies Working Paper No. 254*. Letöltés: <https://gceps.princeton.edu/wp-content/uploads/2019/05/254rosen.pdf> (2024. 02. 20.).
- Kucera, M. (2008): Fifty years of population development in the czech republic. *Demografie*. 50. 4. sz., 230–239. Letöltés: <https://www.czso.cz/documents/10180/23196876/kucera.pdf/66b4ec18-902c-474f-960d-67787ae88ada?version=1.0> (2024. 02. 20.).
- Levickaitė, R. (2010): Generations X, Y, Z: How social networks form the concept of the world without borders (the case of Lithuania). *Limes*. 3. 2. sz., 170–183. Letöltés: <https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.3846/limes.2010.17> (2024. 02. 20.).
- Lyons, K. (2016. 03. 08.): Generation Y, Curling or Maybe: what the world calls millennials. *The Guardian*. Letöltés: <https://www.theguardian.com/world/2016/mar/08/generation-y-curling-or-maybe-what-the-world-calls-millennials> (2024. 02. 20.).
- Lyons, S. T., Schweitzer, L., Urlick, M. J. és Kuron, L. (2019): A dynamic social-ecological model of generational identity in the workplace. *Journal of Intergenerational Relationships*. 17. 1. sz. Letöltés: https://www.researchgate.net/publication/329750493_A_dynamic_social-ecological_model_of_generational_identity_in_the_workplace_Research (2024. 02. 20.).
- Mafas, R., és Kuppasamy, M. (2019): Centennials and Millennials' Social Content Marketing Behaviour: A Predictive Analytics Approach. *International Journal of Recent Technology and Engineering (IJRTE)* 7. 5s. sz., 405–414. Letöltés: <https://www.ijrte.org/portfolio-item/ES2173017519/> (2024. 02. 16.).

- Mannheim, K. (1952): The Problem of Generations. In: Kecskemeti, P. (szerk.): *Essays on the Sociology of Knowledge*. Routledge and Kegan Paul, London. Letöltés: <http://marcuse.faculty.history.ucsb.edu/classes/201/articles/27MannheimGenerations.pdf> (2024. 02. 20.).
- Mattes, R. (2012): The ‘Born Frees’: The Prospects for Generational Change in Post-apartheid South Africa, *Australian Journal of Political Science*. 47. 1. sz., 133–153 Letöltés: <http://dx.doi.org/10.1080/10361146.2011.643166> (2024. 02. 20.).
- Masquelier, A. és Soares, B. F. (2016): *Muslim Youth and the 9/11 Generation*. University of New Mexico Press. Letöltés: muse.jhu.edu/book/45463 (2024. 02. 20.).
- McCrindle, M. (2020): *Understanding Generation Alpha*. McCrindle Research Pty Ltd. Letöltés: <https://generationalalpha.com/wp-content/uploads/2020/02/Understanding-Generation-Alpha-McCrindle.pdf> (2024. 02. 20.).
- McCrindle, M. és Wolfinger, E. (2010): Az XYZ ábécéje, a nemzedékek meghatározása *Korunk*. 21. 11. sz. 13–18 Letöltés: https://epa.oszk.hu/00400/00458/00562/pdf/EPA00458_korunk_2010-11_013-018.pdf (2024. 02. 20.).
- McLaughlin, D. (2016): Closing the book on the Silent Generation. *National Review Online*. Letöltés: <https://www.nationalreview.com/corner/silent-generation-it-over/> (2024. 02. 20.).
- Meretei B. (2017): Generációs különbségek a munkahelyen – szakirodalmi áttekintés. *Vezetéstudomány / Budapest Management Review*. 68. 10. sz.
- Miroshkina, M. R. (2017): Interpretations of the Generations Theory in the Context of Russian Education. *Yaroslavl Pedagogical Herald*. 6. sz. Letöltés: <https://cyberleninka.ru/article/n/interpretatsii-teorii-pokoleniy-v-kontekste-rossiyskogo-obrazovaniya> (2024. 02. 20.).
- Nakedi, P. (2020): Ama 2000 – who are they? Letöltés: <https://www.mediaupdate.co.za/media/148819/ama-2000--who-are-they> (2024. 02. 20.).
- Neil, H. (2014. 10. 27.): Introducing the Homeland Generation (Part 1 of 2). *Forbes*. Letöltés: <https://www.forbes.com/sites/neilhowe/2014/10/27/introducing-the-homeland-generation-part-1-of-2/#7420cde74fdc> (2024. 02. 25.).
- Nemes O. (2019): *Generációs mítoszok*. HVG-Könyvek, Budapest.
- Ng, E. és Parry, E. (2016): Multigenerational research in human resource management. *Research in Personnel and Human Resources Management*. 34. 1–41. Letöltés: https://www.researchgate.net/publication/303873101_Multigenerational_Research_in_Human_Resource_Management (2024. 02. 20.).
- Philippson, C. (2008): Understanding the Baby Boom Generation: Comparative Perspectives. *International Journal of Ageing and Later Life*. 2. 2. sz., 7–11. Letöltés: <https://ijal.se/article/view/1167> (2024. 02. 20.).
- Pickard, S. (é. n.): Boomerangers, Kippers and Adultescents: 18–34-year-olds who Live with their Parents in Great Britain. In Fée, D. és Nativel, C. (szerk.): *Crises et politiques du logement en France et au Royaume-Uni*. Presses de la Sorbonne Nouvelle, Paris. 87–101. Letöltés: <https://books.openedition.org/psn/7525#note> (2024. 02. 20.).
- Pohrib, C. A. (2017): The Romanian “Latchkey Generation” writes back: Memory genres of post-communism on Facebook. *Memory Studies*. 12. 2. sz., 164–183. Letöltés: https://www.academia.edu/44800886/Lawin_Action_in_Romania_2008_2018_Context_Agency_and_Innovation_in_the_Process_of_Transitional_Justice (2024. 02. 20.).
- Pongrácz Tné (2013): A Ratkó-korszak. *Korfa*, 13. 1. sz. Letöltés: <http://www.demografia.hu/kiadvanyokonline/index.php/korfa/article/view/727/191> (2024. 02. 20.).
- Raleigh, D. J. (2012): *Soviet Baby Boomers. An Oral History of Russia's Cold War Generation*. Oxford University Press, Oxford & New York.
- Sabbagh, K., Shehadi, R., Samman, H., Mourad, M. és Kabbara, W. (2012): *Understanding the Arab Digital Generation*. Booz & Company. Letöltés: https://www.investinlebanon.gov.lb/Content/uploads/Understanding_the_Arab_Digital_Generation.pdf (2024. 02. 20.).
- Sanburn, J. (2015): Here’s what MTV is calling the generation after Millennials. *Time*. Letöltés: <https://time.com/4130679/millennials-mtv-generation/> (2024. 02. 20.).

- Sarraf, A. R. A. (2019): Generational Groups in Different Countries. *International Journal of Social Sciences & Humanities*. 4. 1. sz., 41–52.
- Selcik, O. (2014): The beat generation in social and cultural context. *VFAST Transactions on Education and Social Sciences*. 4. 2. sz., 14–18. Letöltés: https://www.researchgate.net/publication/309235130_The_Beat_Generation_in_Social_Cultural_Context (2024. 02. 20.).
- Senk, S. (2014): Attention to the Text: Delay and the “ADD Generation”. *Transformations: The Journal of Inclusive Scholarship and Pedagogy*. 25. 2. sz., 78–95. Letöltés: <https://www.jstor.org/stable/10.5325/trajincschped.25.2.0078> (2024. 02. 20.).
- Smith, J. W. és Clurman, A. (1997): *Rocking the ages: The Yankelovich report on generational marketing*. Harper Collins Publishers Inc., New York.
- Statnické, Gita (2019): An expression of different generations in an organization: a systematic literature review. *Society Integration Education. Proceedings of the International Scientific Conference*. 5. 273–291. Letöltés: https://www.researchgate.net/publication/333254230_AN_EXPRESSION_OF_DIFFERENT_GENERATIONS_IN_AN_ORGANIZATION_A_SYSTEMATIC_LITERATURE_REVIEW (2024. 02. 20.).
- Suarez-Orozco, M. M. (2021): *The COVID-19 Generation – Children and Youth In and After the Pandemic*. The Pontifical Academy of Social Sciences – Libreria Editrice Vaticane. Letöltés: <https://www.pass.va/content/dam/casinapioiv/pass/pdf-volumi/studia-selecta/studiasselecta09pass.pdf> (2024. 02. 20.).
- Szabó A. és Kiss B. (2013): Konfliktus és generáció. A generációs konfliktusok kutatásának fogalmi kiindulópontjai. *Politikatudományi Szemle*. 22. 4. sz. Letöltés: https://epa.oszk.hu/02500/02565/00076/pdf/EPA02565_poltud_szemle_2013_4_097-115.pdf (2024. 02. 20.).
- Tannenbaum, E. R. (1976): 1900: *The Generation before the Great War*. Doubleday & Co., Garden City, N.Y.
- Taylor, P., Morin, R., Parker, K., Cohn, V. és Wang, W. (2009): *Forty Years After Woodstock – A Gentler Generation Gap*. Letöltés: <https://www.pewtrusts.org/en/research-and-analysis/reports/2009/08/12/forty-years-after-woodstock-a-gentler-generation-gap> (2024. 02. 20.).
- Thomson, R. M. és Katikireddi, S. V. (2018): Mental health and the jilted generation: Using age-period-cohort analysis to assess differential trends in young people's mental health following the Great Recession and austerity in England. *Social Science & Medicine*. 214. 133–143. Letöltés: <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/30195100/> (2024. 02. 20.).
- Thompson, K. H., Ellis, D., Soni, S. és Paterson, S. (2018): Attributes influencing clothing store choice for an emerging market's Generation Y Twixter customers. *The International Review of Retail, Distribution and Consumer Research*. 28. 2. sz., 157–173. Letöltés: https://www.researchgate.net/publication/319116185_Attributes_influencing_clothing_store_choice_for_an_emerging_market's_Generation_Y_Twixter_customers (2024. 02. 20.).
- Tung, L. Ch. és Comeau, J. D. (2014): Demographic Transformation in Defining Malaysian Generations: The Seekers (Pencari), The Builders (Pembina), The Developers (Pemaju), and Generation Z (Generasi Z). *International Journal of Academic Research in Business and Social Sciences*. 4. 4. sz. Letöltés: https://hrmars.com/papers_submitted/809/Demographic_Transformation_in_Defining_Malaysian_Generations.pdf (2024. 02.20.).
- Yan, Y. (2006): Little Emperors or Frail Pragmatists? China's '80ers Generation. *Current History*. 105. 692. sz., 255–262. Letöltés: <https://online.ucpress.edu/currenthistory/article-abstract/105/692/255/108286/Little-Emperors-or-Frail-Pragmatists-China-s-80ers?redirectedFrom=PDF> (2024. 02. 20.).
- Veress K. (1998): Nemzedéki viszonyok az időben. *Erdélyi Múzeum*. 60. 3–4. sz. Letöltés: <https://epa.oszk.hu/00900/00979/00016/pdf/151-167.pdf> (2024. 02. 20.).
- Wright, E. (2004): *Generation Kill*. Penguin Publishing Group.
- Wohl, R. (1979): *The Generation of 1914*. Harvard University Press, Cambridge, Mass.